

Od Redakcji

Zapraszamy do lektury wielotematycznego tomu „Problemów Polityki Społecznej”, w którym tematem wiodącym jest rynek pracy. Część opublikowanych w tym tomie artykułów była wcześniej dyskutowana na zorganizowanej w 2017 roku przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski konferencji poświęconej rynkowi pracy i zabezpieczeniu społecznemu. Po zmianach zaproponowanych przez redakcję „Problemów...” i recenzentów są one prezentowane naszym Czytelnikom.

Niniejszy tom otwiera jednak tekst, który dotyczy wielu dziedzin polityki społecznej. Jest to wywiad przeprowadzony przez Profesora Piotra Błędowskiego z nestorem polskiej nauki o polityce społecznej — Profesorem Antonim Rajkiewiczem. Jego wiodącym tematem jest podsumowanie 100-letniego dorobku polskiej polityki społecznej. Zapraszamy do lektury tej wielce interesującej rozmowy.

W dziale *Studia* proponujemy trzy artykuły o zróżnicowanej tematyce: aktywizacji zawodowej starzejących się pracowników, usług społecznych dla seniorów oraz metodyki badań społecznych.

Przed wyzwaniem starzenia się zasobów pracy i niskiej aktywności zawodowej stoją liczne kraje europejskie. Liderem w proponowaniu przedsięwzięć służących ograniczeniu tego problemu są Niemcy. Zenon Wiśniewski i Monika Maksim w swoim artykule zatytułowanym *Sytuacja i aktywizacja zawodowa bezrobotnych 50 plus — doświadczenia niemieckie* przedstawili wnikliwą analizę polityki rynku pracy tego kraju ze szczególnym uwzględnieniem programu *Perspektywa 50 plus — pakt zatrudnieniowy dla osób starszych w regionach*. Kopiowanie przyjętych w Niemczech rozwiązań nie wydaje się uzasadnione, ale przesłedzenie uwarunkowań sukcesu tego programu może być bardzo inspirujące dla polskiej polityki rynku pracy — z doświadczeń niemieckich można wyciągnąć wnioski przydatne w projektowaniu, implementacji i ewaluacji programów zatrudnieniowych adresowanych do osób w wieku 50 plus.

Kolejny artykuł dotyczy polityki prowadzonej wobec populacji definiowanej w polskim prawie jako osoby w wieku 60 lat i więcej, czyli polityki senioralnej. Jerzy Krzyszkowski jest autorem artykułu pt. *Deinstytucjonalizacja usług dla seniorów jako element polityki senioralnej*. Od dawna w systemach *welfare state* deinstytucjonalizacja jest jedną z głównych tendencji w formalnej opiece nad osobami niesamodzielnymi, w tym wymagającymi wsparcia seniorami. Odwołując się do różnorodnych źródeł, autor zdiagnozował stan procesu deinstytucjonalizacji w Polsce i przedstawił rekomendacje dla polityki publicznej.

Ostatnie w tym dziale jest opracowanie o charakterze metodologicznym. W artykule zatytułowanym *Metoda epizodów (vignettes) w badaniach społecznych i familiologicznych. Konteksty teoretyczne i praktyczne* Jarosław Przeperski przybliży jedną z metod badań społecznych. Z punktu widzenia nauki o polityce społecznej jest ona ciekawą propozycją dla

badaczy zajmujących się problemami rodziny, funkcjonowaniem służb społecznych (w tym pomocy społecznej), zawodami pomocowymi itd. Autor zaprezentował interesujące przykłady zastosowania omawianej metody badawczej.

Cały dział *Z warsztatów badawczych* został poświęcony prezentacji wyników badań dotyczących polskiego rynku pracy. Autorzy artykułów przybliżają Czytelnikom zagadnienia, takie jak: zmiany technologiczne na rynku pracy, zatrudnianie cudzoziemców oraz losy zawodowe absolwentów szkół wyższych.

Łukasz Arendt i Artur Gajdos w artykule zatytułowanym *Zmiany w strukturze zawodowej w Polsce do 2022 roku — czy rynek pracy podąża w kierunku polaryzacji?* przedstawili krótkoterminową prognozę zmian w sferze zatrudnienia, które wynikają głównie z postępu technologicznego oraz wzrostu przeciętnego poziomu wykształcenia polskich pracowników. Przewidywanym efektem tych zmian jest postępująca polaryzacja polskiego rynku pracy ze względu na wymagany od pracowników poziom wykształcenia. Autorzy generalnie z optymizmem patrzą na rynek pracy jako rozwojowy zasób polskiej gospodarki, zwracając jednakże uwagę na negatywne konsekwencje społeczne, wśród których kluczowymi mogą być zwiększające się różnice poziomu wynagrodzeń i wzrost liczebności pracujących biednych. Są to niewątpliwie bardzo ważne wyzwania dla polityki społecznej.

Artykuł Anny Organiściak-Krzykowskiej i Marka Piotrowskiego pt. *Struktura przestrzenna krótkoterminowego zatrudnienia cudzoziemców w Polsce* dotyczy kolejnego ważnego wyzwania dla polskiej gospodarki i polityki społecznej, jakim jest imigracja zarobkowa do Polski. Autorzy przeanalizowali dane zastane (administracyjne), szukając odpowiedzi na pytania, jak w układzie regionalnym są rozmieszczeni imigranci pracujący w naszym kraju na podstawie oświadczenia pracodawcy o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi i czy struktura przestrzenna tego typu zatrudnienia ulegała zmianom w ostatnich latach. Na podstawie zaobserwowanych trendów oraz twierdzeń teorii migracyjnych wskazali na możliwe zmiany w strukturze przestrzennej krótkotrwałego zatrudnienia cudzoziemców w Polsce.

Trzecim w tym dziale jest artykuł Magdaleny Wysockiej i Tomasza Wierzejskiego zawierający charakterystykę studium przypadku — losów zawodowych absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Autorzy zbadali, jak radzą sobie na rynku pracy osoby, które ukończyły studia na kierunkach ekonomia i zarządzanie. Jak wiadomo z danych ogólnopolskich, z jednej strony są to kierunki cieszące się zainteresowaniem pracodawców, ale z drugiej — kształcą się na nich bardzo wielu studentów. Ich szanse na znalezienie dobrej pracy są więc umiarkowane. Autorzy artykułu pt. *Absolwenci szkół wyższych na rynku pracy — przykład wybranych absolwentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego* dość optymistycznie oceniają sytuację zawodową absolwentów olsztyńskiej uczelni. Wydaje się jednak, że mamy tam do czynienia z dualizmem sytuacji: osoby pracujące zawodowo uzyskały zatrudnienie relatywnie dobrej jakości, ale niepracujący znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

W dziale *Recenzje* zamieszczamy omówienie i ocenę niezwyklej na naszym rynku wydawniczym publikacji, jaką jest *Encyklopedia starości, starzenia się i niepełnosprawności*.